

II. RECERCA

1. LES BASES DE LA POLÍTIKA CIENTÍFICA A CATALUNYA

Ningú no posa en dubte avui en dia que el progrés aconseguit per les societats avançades, tant des del punt de vista econòmic com de millora de la qualitat de vida dels seus ciutadans, ha anat estretament lligat a la capacitat de generar i assimilar nous coneixements. El coneixement és, avui, un recurs tan important per a l'economia com en una altra època ho foren els recursos energètics i les primeres matèries, o el capital. Com ja havia anticipat l'economista austríac Joseph Schumpeter en els anys 40, gran part de la lluita que tindrà lloc en els mercats internacionals es basarà en les innovacions, en la incorporació «d'intel·ligència» als processos productius o als propis productes o materials, és a dir, en el desenvolupament i explotació industrial o comercial de noves idees, de nous coneixements. De fet, tots els analistes coincideixen en el fet que en uns moments en què la globalització dels mercats i la internacionalització de l'economia obliguen a competir amb països amb menors costos de mà d'obra, el nostre únic avantatge pot residir en el camp de les idees, en la millor explotació dels coneixements. Si es vol seguir ocupant un lloc entre en els països desenvolupats cal avançar decididament en el procés de transformació d'una societat basada en una economia industrial, cap a una societat fonamentada en la producció del coneixement i de la innovació. La garantia d'una economia dinàmica i competitiva és disposar d'un sector d'R+D de primera línia.

No és d'estranyar, per tant, que des de les diferents instàncies públiques europees, no només estatals, sinó sub o supraestatals, hi hagi un interès creixent en organitzar, fomentar i planificar la investigació científica i el desenvolupament tecnològic i s'intentin formular polítiques que accelerin l'obtenció de resultats social i econòmicament rellevants.

En el cas de Catalunya, sense primers recursos però amb una històrica vocació emprenedora i transformadora, la formació i la recerca havien de constituir, segons el Govern, les claus de volta del seu progrés. En l'apartat precedent ja hem vist els principis que van orientar la política universitària. Pel que fa a la recerca, tres eren els aspectes a tenir presents a l'hora de bastir una política pròpia:

- el paper del sector públic en la seva ordenació i promoció;
- la dimensió territorial de les activitats d'R+D;
- el referent europeu.

1.1 El paper del sector públic

El sector públic sempre ha tingut un important paper en el foment i execució d'activitats d'R+D, especialment en l'àmbit de la recerca bàsica i en el foment de la innovació. Aquesta intervenció, però, no ha tingut sempre les mateixes característiques, ni es concreta de la mateixa forma en els diferents països. Així, mentre als EE.UU. o als països capdavanters de la UE la participació del sector públic en la despesa interna d'R+D és inferior a la de l'empresarial, a Espanya o a Itàlia és a l'inrevés.

D'altra banda, mentre Anglaterra i França, per exemple, han adoptat polítiques d'innovació tecnològica basades en grans objectius nacionals, definits de dalt a baix, Alemanya, Suïssa o Suècia basen la seva estratègia en una màxima difusió dels coneixements (de l'oferta), de baix a dalt, responnent amb una gran flexibilitat als senyals del mercat. L'existència d'una sòlida base científica, alhora diversificada i descentralitzada, d'una estructura industrial oberta, en el sentit de la intercomunicació d'idees entre directius i treballadors, així com amb el seu entorn social, econòmic i tècnic, i una estructura política capaç d'integrar els diferents nivells de competència en un ampli marc d'autonomia per a les diferents institucions, semblen ser elements a tenir en compte a l'hora d'explicar les raons de l'èxit o el fracàs del procés innovador en l'economia productiva.